

Volente Archieatro Maximo

76.50
17

**POSITIONUM
MEDICARUM
PENTAS.**

Quam

**Consensu & Autoritate Gra-
tiosissimi Medicorum Collegii,**

PRÆSIDE

**VALENTINO ANDREA MÖLLEN-
BROCCIO ERFFURTENSI ME-
DICINÆ DOCTORE,**

Publica disquisitioni subijcitur

**FRIDERICUS HOFFMANNUS
HAL-SAXO PHILIATER.**

Ad diem 24. Octobr.

Horis matutinis & loco consueto.

F E N Æ

**Imprimebat CHRISTIANUS LAURENTIUS
KEMPFIIUS.**

ANNO

M. DC. L.

M U R O

Amplissimo, Excellentissimo & Experientissimo

**DN. JOHANNI DRAWIZIO
Medicinæ Doctori, Chymico**

& Practico apud Lipsienses famigeratissimo

Fautori & Amico suo vene-

rando,

Positiones has Medicas

In grati & amici animi signum

D. D. D.

PRÆSES

**M. DC. L.
ANNO**

¶

Positiones quasdam Medicas ad disputandum tradimus non ostentationis sed exercitationis, non aliqualis authoritatis acquirendæ sed veritatis inquirendæ gratiâ. Diu enim dubitavimus de hisce, quas posuimus, rebus. Dubia itaq; breviter adduximus, mentemque nostram, quâ fieri potuit, perspicuitate, explicuimus. Philiatorum de his judicia expectaturi. Sit autem Positionum Medicarum.

Gonorrhæa causa non semper semen est.

Gonorrhæa in genere significat omne seminis p. n. profluvium, quocunque etiam modo fiat, cujus quædam sunt differentia, Alia enim fit sine penis tensione, quæ simplex est & propriè sic dicta; alia cum penis tensione, quæ impropiè ita vocatur. Gonorrhæam propriè sic dictam definiunt, quod sit seminis nimia & invita, sui ipsius & partium spermaticarum vitio, profusio. Statuunt itaque ejus causam seminis profusionem. Semen autem per continuum talem fluxum semper excerni impossibile esse sequentia evincunt. 1. *materia quantitas*, nam id quod excernitur aliquot libras excedere experientia docet, ast tantum seminis profluere posse, nemo sanus statuet. 2. *materia qualitas*, odorem enim & colorem seminis non semper refert, sed odorem de se spirat

¶

gra

π cum ab auctoribus statueretur, plus
decedere homini effluente urina se-
minali, quam si se educant
Sanguinis. V. Henr. ab Heer. p. m. 231.

V. Henr. ab Heer observ.
18. p. m. 231.

gravem, colorem refert varium, interdum nigricantem. 3. *Fluxus duratio*; Perseverat enim nonnunquam ad aliquot annos, exemplo est Vir quidam Patavii, qui supra 30. annos hunc passus est affectum. Novi aliquem Lipsiæ, qui per sex annos eo laboravit. Ibidem per DEI gratiam restitui alium, qui per biennium & septimanas aliquot hoc afflictus fuit malo. Vero autem consentaneum non est, seminis fluxum sine virium prostratione, ac vitalis roboris extinctione tam diu durare posse. 4. *Urina signa*: materia excreta matulæ urinariæ fundum petit, quod tamen contra seminis naturam, utpote cujus est supernatare & concussâ urinâ non divelli. A vero itaque non multum aberraret, qui statueret, initio quidem aliquid seminis vel ob ejus aut partium spermaticarum vitium vel facultatis retentricis imbecillitatem excerni, successu temporis vero humores excrementitios adjungi, quos natura per factam hanc viam expellit, Naturam enim noxios humores per viam, quam invenit ut plurimum evacuare, neminem naturæ peritum latet. Sunt quoque qui hunc fluxum ab ulcere prostatico, pravos humores eructante, provenire statuunt, unde Cl. Würsing. in trium cadaverum gonorrhæâ extinctorum à se sectorum prostaticis vestigia ulcerum cicatricesque manifestas animadvertit. Quod, si ita sit, non videmus, cur non & hanc amplectamur sententiam.

II.

Rigor & Horroris causa proxima est caloris naturalis in partes exteriores impeditus influxus.

Rigor & Horror, quæ tantum secundum magis & minus inter se differunt, vulgò definiuntur, quod sint musculorum totius corporis cum refrigeratione & dolore quodam conjuncta vibratio, à re molesta partes exteriores sentientes subito vellente & expultricem irritante exorta. Statuunt itaque causam Horroris

roris & Rigoris rem moleſtam, ſive frigida ea ſit, ſive calida,
ut id ex Galeno d. *ſympt. cauſ.* c. 5. videre licet. Eaſque eſt vel
externa, vel interna. Interna cauſa ſunt humores acres &
mordaces externas partes ſubitò vellicant. Externa poteſt
eſſe quæcunque foris incidit & humores iſtos acres & morda-
ces agit. Sunt qui putant, fieri rigorem & horrorem ob in-
æqualem caloris naturalis motum, curſum recurſumq; & ejuſ-
cum re moleſtâ pugnam. Verum iſtæ opinionæ non uſque
adeò probabiles videntur, Primam quod attinet. I. falſum eſt.
Humores acres & mordaces utpote calidos, rigorem excitare:
ſequeretur enim, 1. Calidum per ſe frigidum affectum pro-
creare poſſe. 2. in continua tertianâ, ictero, & ſcabiæ itidem
rigorem fieri. 3. vehementem dolorem rigoris comitem in-
dividuum eſſe; quod tamen experientiæ haudquaquam re-
ſpondet. Et licet dolor quidam in rigore interdum adſit, iſ
tamen non ita lancinans eſt & acris ſed gravativus & obtuſus.
II. Falſum quoque eſt: Refrigerationem propterea fieri, quod
calor & ſpiritus, dum facultas ad expellendam materiam mo-
leſtam inſurgit, ad interiora recedat. Notum quippe eſt, Na-
turam, quando aliquid noxium expellere nititur, calorem &
ſpiritus, utpote quorum ope ad id patrandum indiget, ſemper
ad ſe trahere, inprimis ſi fiat iſta refrigeratio (ut ipſi volunt)
cum dolore. Ubi enim dolor, ibi attractio ſanguinis & ſpiri-
tuum, ubi ſanguis & ſpiritus, ibi calor, unde ergò refrigeratio?
Alteram quod concernit ſententiam, nemò facile huic ſub-
ſcribet, ſi enim ob inæqualem caloris motum curſum recur-
ſumque fieret rigor, ſequeretur in ipſo calore modò ad eſſe
modò frigus, quod tamen falſum eſt, tunc enim ſequitur calor
& quidem cum impetu, quando rigor deſiit. Probabilior er-
gò & verior eſt ſententia eorum, qui ſtatuunt Rigoris proxi-
mam & immediatam cauſam prohibitum & impeditum calo-
ris & ſpiritus in partes exteriores influxum, & quidem non
ita ſimplicem, alioquin omnem refrigerationem corporis ſe-
queretur Rigor, ſed talem cui facilis denegatur ſolutio. Pro-
bant autem hunc impeditum caloris influxum, 1. ſenſus, ut
manu

A. 3.

pote:

pote qui partes exteriores frigidiores, interiores calidiores ju-
sto esse docet. 2. Cordis ob sanguinem ibidem coacervatum,
angustia & compressio. 3. Effectus. Quod calor tandem
magnâ copiâ erumpat, Cor & partes vicinæ à compressione
illa liberentur & tandem Rigor, concesso scilicet sanguini &
spiritibus libero in exteriores partes influxu, cesset.

Causæ autem quæ influxum hunc prohibere possunt,
sunt vel Internæ, vel Externæ. Internæ sunt humores excre-
mentitii, vapores crassi & flatus. Possunt autem hæ causæ
quatuor modis hunc impedire influxum. 1. sanguinem refri-
gerando & eum ut ad motum ineptus sit, cogendo. 2. sangui-
nem simplici commixtione incrassando. 3. Valvulas omninò
obstruendo. 4. Venas extremas implendo & constringendo
easque ita ad sanguinem recipiendum indispositas reddendo.
Externæ possunt esse quæcunque frigida corpus nostrum in-
vadentia: ut Aqua & Aër frigidus, ad quas causas externas
quoque metus & terror refertur. Illa rigorem excitant par-
tes exteriores refrigerando & constringendo, unde sanguis
non modo condensatur & ad fluxum ineptus redditur, verum
etiam compressione vasorum ad interiores partes repellitur.
Hæc quatenus spiritus conturbant & ab exterioribus ad inte-
riores partes revocant. Notandum tamen, nos hic verum in-
telligere rigorem & non aliqualem tantummodo corporis
concussionem & retractionem, qualis à scintilla, Igne canden-
te & Aqua fervente fieri solet. *V. Sacchi Instit. l. 3. p. 202, 203.*

III.

*Cibus deterior ab agro avidè petitus, ipsi
non planè denegandus.*

Febriticantibus non rarò accidit, ut cibum quamvis deteri-
or sit, nimis appetant, qui tamen ab invidis & morosis me-
dicis planè prohibetur, unde interdum fit, ut ægri, eo denegato,
in extrema conjiciantur pericula & contrà, eo concesso, in pri-
stinam

sanam restituantur sanitatem. Ex pluribus notum est Exem-
 plum de quodam Saxone, qui cum in Italia febre quadam la-
 boraret, avidè petasone appetiit, quo accepto à febre sua li-
 beratus est. Quapropter Hippocr. 2. aphor. 38. dixit: *Paulò de-*
terioribus, suavior tamen, meliori quidem sed insuaviori præfe-
rendus. Rationem addit Galenus in comm. quia ventriculus
 ea, quæ cum voluptate sumuntur, avidius amplectitur & pro-
 ptereà facilius concoquit. Unde illud Avicennæ profuit;
Quod sapit, nutrit. Ventriculus enim, quando cibum ita avidè
 apprehendit, facilius eum concoquit, pravum nimirum in isto
 separando ac cum reliquo vitiosæ materiæ per alvum excer-
 nendo. Unde deficiente materiâ morbo fomitem præbente,
 affectus ipse haud difficulter tollitur, ægerque pristinas citius
 vires recuperat. Non rarò quoque fit, ut is cibus peculiari vi
 morbo adversetur & ita illius vires infringat, quamvis ea vir-
 tus & ægrum & medicum lateat, nondum enim omnium re-
 rum vires perspectas habemus. Cum contrà cibus, quamvis
 bonus, à quo si quis abhorreat, ructus, inflationem, nauseam,
 vomitum &c. concitet. Non itaque inconsultum fore puta-
 mus, si ægro aliquid de tali cibo in chronicis præsertim mor-
 bis, si antè illo sæpius uti consueverit & exactæ diætæ pertæsus
 fuerit, concedatur. Verum non talem intelligimus cibum,
 qui exhibitus sensibilem afferre noxam ac ægrum in summum
 præcipitare possit periculum, sed ut vult Hippocr. d. l. paulò
 deteriorem. unde etiam idem 6. Epid. & lib. d. affect. cibos, po-
 tus & obsonia, quæcunque ægri concupiscunt, si modo da-
 mnnum non afferant, exhibere jubet. *V. Disp. de Phantasia Genitij. Vol. III. p. 34*
V. 44. Sennert. l. 2. d. Febr. c. 22. p. m. 215. c. d. Conf. e. d. c. 14. p. 237.

IV.

Doloris causa continui tantum solutio.

Doloris causam vulgò statuunt & alterationem & conti-
 nui solutionem, probantque id ipsum sequentibus ratio-
 nibus. 1. quia alteratio æquè repenti & violenter ac continui
 solutio partem sensilem alterare & violare potest, unde alium
 dolo-

dolorem à frigore & calore nimio, alium à solutione unitatis
sentimus, quod videre licet tempore hyberno, ubi dolor circa
unguium radicem à nivis aut glaciei contactu refrigeratis &
iterum subito calefactis manibus, oritur. 2. quia proprium ta-
ctus objectum excedens & immoderatum dolorem inferre
valet. 3. Tactus organi naturalis constitutio non solum in
unitate sed & in legitima temperie consistit. 4. ratione con-
trarietatis, alteratio quippe conveniens voluptatem E. incon-
veniens & nimia dolorem causatur. 5. quia doloris curatio
non solum per agglutinantia sed & alterantia perficitur. Qui-
dam neq; ab his solum fieri putant dolorem sed & alia addunt,
Videmus enim, dicunt, nervum detectum à levissimo etiam
minimoque contactu corpusculi cujusdam dolorem sentire,
idem in recenti vulneris carne videmus, quæ si leviter capillo
tangatur, acriter dolet, itemque pupilla, si gossypio tangatur.
Odor quoque gravis, qualis ex carbonibus fossilibus, fece ce-
revisæ recentis & aliis spirat, eandem obtinet vim. Nonnulli
& quidem recentiores violentam & repentinam qualitatum
tactivarum mutationem doloris causam esse proximam, au-
tumant. Nos omissis his opinionibus solâ continui solutionem
pro genuina & proxima doloris agnoscimus causa, persuasi ra-
tione & experientia. *Ratio.* Quia unius effectus una tan-
tùm proxima & immediata est causa, ad quam omnes reliquæ
quæcunque dolorem excitare aptæ natæ sunt, referri possunt.
Experientia docet, Quod, ubicunque dolor est, ibi etiam sit
continui solutio, & contrâ. Nullum itaque objectum sive
alterando sive quocunque modo agendo dolorem excitare va-
let nisi continuum solvat. Quæ continui solutio quamvis
non manifesta semper sed ut plurimum obscura sit. Ex quibus
responsio ad rationes superius allatas facile apparet, applica-
tionem in ipso videbimus conflictu.

V.
Caput purgantia male à cœna exhibentur.

Maxima vulgi pars non solum, sed & non pauci inveniun-
tur

rum Medici, qui medicamenta ad purgandum caput ordinata
vel mox ante vel post coenam assumi, satius esse putent, se-
quentibus rationibus persuasi. 1. quia hoc modo eorum vis
& facultas cum cibi vaporibus simul ad caput elevatur, indeq;
humores excrementitii in capite contenti fortius & citius in
ventriculum trahuntur. 2. quia admistis alimentis aegri pala-
to consulitur, non enim sapor ipsorum ingratus ita facile per-
cipitur. 3. vis medicamentorum aliquantum obtunditur,
ipsorumque impetus, quem aegre ferre solent aegri, aliquo mo-
do infringitur. Nituntur quoque authoritate *Galenii* qui l. 13.
M. M. c. 15. & lib. 5. d. *tuend. sanit.* c. 9. brassicam marinam,
Cnicum & Mercurialem cum cibo ad alvum laxandam exhi-
bet. Verum nec rationes allatae, nec authoritas adducta nos
ad hanc sententiam amplexandam movent. Purgantium
enim, si ea cum cibo assumantur & permisceantur. 1. vis ob-
tunditur, & a cibo obruitur, ita, ut ad operandum minus apta
sint. 2. Coctio valde turbatur & cibus corrumpitur; natura
enim pharmaco purgante irritata humores excrementitii co-
piose affluunt, & cum cibus miscentur, unde 3. fit, ut nondum
concoctus in venas, epar, totumque corpus trahatur atque
hinc obstructions, & alii morbi excitentur. Arbitramur itaq;
tempus ad assumenda pharmaca aptissimum matutinum esse,
utpote quo ventriculus facta scilicet concoctione a cibo liber
est & natura medicamentum remotis obstaculis facilius in-
actum deducere valet: Rationes allatas quod attinet. Re-
spondemus ad 1. Illius sententiae sectatores niti falsa hypothe-
si, quod nimirum humores in capite contenti recta per fauces
in ventriculum beneficio purgantium rapiantur. Si ita esset,
perciperentur humores noxii sapore & facilius screatu per os
quam per alvum evacuantur. Cum tamen tironi etiam
medicinae, humores vi purgantium per venas ad intestina &
ventriculum deduci, notum sit. ad 2. Non propterea aegri pa-
lato inservire licet, ut plus noxae, quam commodi in aegrum
transferatur, cum alii dentur modi, quibus ingratus purganti-
um sapor occultari possit absque virium ipsorum oppressione.

B

ad 3.

ad 3. Non modò ipsarum vis obtunditur; sed penitus, quò minus suas operationes perficere queant, obruitur, nec ipsorum impetus ita metuendus, cum plurima purgantia hodiè ita temperari & corrigi queant, ut absque ullo impetu in corpore nostro operentur. Si autem sententiæ hujus defensores non electivè purgantia, sed tantùm lenientia intelligant, de quibus autoritas adducta valet, non videmus quomodo ea, quæ valentiori purgandi vi carent, primas saltem vias abstergunt & cum alvi excrementis simul detruduntur; crassos & viscidos in capite contentos humores evacuare valeant! Nec nobis autoritas deficit, non modò enim recentiores ut *Renodæus* lib. 2. f. 4. *Septalius* lib. 6. *animadv.* th. 15. *Sennert.* lib. 5. p. 2. f. 1. c. 9. *Instit.* & alii sed & veteres ut *Hipp.* 2. d. rat. vict. *Paul. Aginet.* l. 7. c. 6. *Avicenn. fen.* 4. l. 1. *doctr.* 5. c. 5. & ipse quem adduxerunt, *Galenus* nobiscum consentit. *V. Gabelæov. cent.* ii. obs. 6. p. 12.

l. 1. Med. Pr. p. 1. c. 5. q. 2.

SOLI DEO GLORIA.

COROLLARIA.

1. **H**umorum Corporis Humani Natura non solum primis Elementorum Qualitatibus est definienda.
2. Humores in corpore venenorum Naturam induere possunt.
3. Seminium contagii potest & sine putredine generari & licet cum putredine generetur, tamen putredo per se & quatenus talis ejus causa Efficiens proxima non est.
4. Venenati Humores frequentissimè in corpore nostro generantur materia sive alimenti ratione. Cum enim in
singu-

*singulis coctionibus nova mistiones fiant neq; formã
unã sublatã omnes subordinata pereant neq; in quãli-
bet rei mutatione & corruptione fiat resolutio ad ma-
teriam primam, verum quando aliquid corrumpitur
forma tantum & determinatum illius forma qua cor-
rumpi dicitur, temperamentum seu subjectum cum
suis accidentibus pereat, alia verò forma subordinata
cum propriis quoq; suis accidentibus integra manere
possint, accidit ut sæpè aliqua forma manifestetur &
se se exserere incipiat, qua antea latebat. Et quod
Hipp. l. d. prisc. Medicin. de dvoúµεσσι & potentiis humo-
rum scribit, id etiam de venenorum Natura hic ve-
rum est.*

5. *Aër per se non putrescit.*
6. *Venesectio in cura Pestis non est necessaria.*
7. *Spiritu Vitrioli turisime uti licet in febribus.*

MOLLENBROCCE, artis Medicæ Clarissime DOCTOR,
augustæ Cathedræ dum te committere cerno,
Ingenii vires, & promptum sidere fausto
egregium specimen doctrinæ tradere, jure
acclamo, FOELICITER! una fiet tibi porro
Hesperidum sapos fructus decerpere in hortis
cura per augustam portam, virtutis, honoris
sic pertinges ad ædem, sic gens sera loquetur,
æternoque tuum sacrabit nomen honori.

*Conatus tuos egregios Cl. MOLLENBROCCI
laudat, divinãq; benedictioni commendat*

**Guernerus Rolfinck Phil. Med. D.
Pr. & Chim. P.P. Facult. Senior, Me-
dicus Ducalis Saxonicus.**

Imema-

T Memata quae doctae profers Hoffmannae cathedrae,
ingenis limam subtili digna videntur.
Si porro perges medicus perquirere scrupos,
dulcia praestabis tandem Salanus Apollo tuncq; maret
praemia, teq; viris claris sociabit in orbe.
quod ex animo vovet

Gothofr. Mæbius D. P. P. Med.

Elect. Brand. & Adm. Archi-

Episc. Magdeb. Fac. Med. h. t.

Decanus.

D Electent alios funesta Martis
Bella, divitiæ placere possint,

Gemmas atque alii colant nitentes,

Nomen alteriusve dente iniquo

Rodant. Ticoluisse Friderice

Naturæ assiduo labore operata

Mentem latificat, paras celebre

Nomen inde tibi, decus perennans.

Φιλίας ἐνεκα ἐγχεθῆ.

Augustus Neschmann

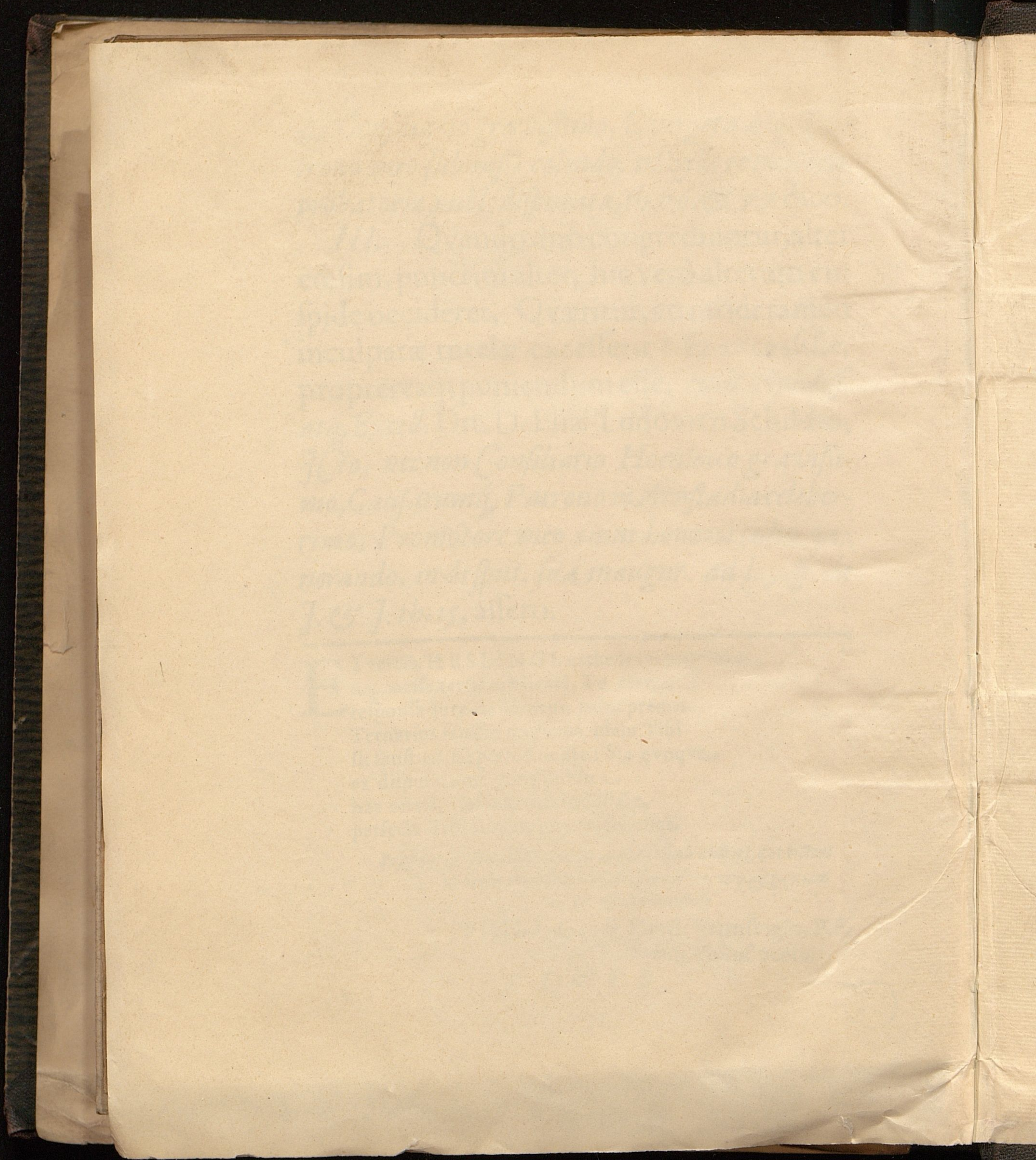
Guenterius R. Olshack Phil. Med. D.

Pr. & Chim. P. Facult. Senior Me

dicus Praesidis Saxonicus

Immo

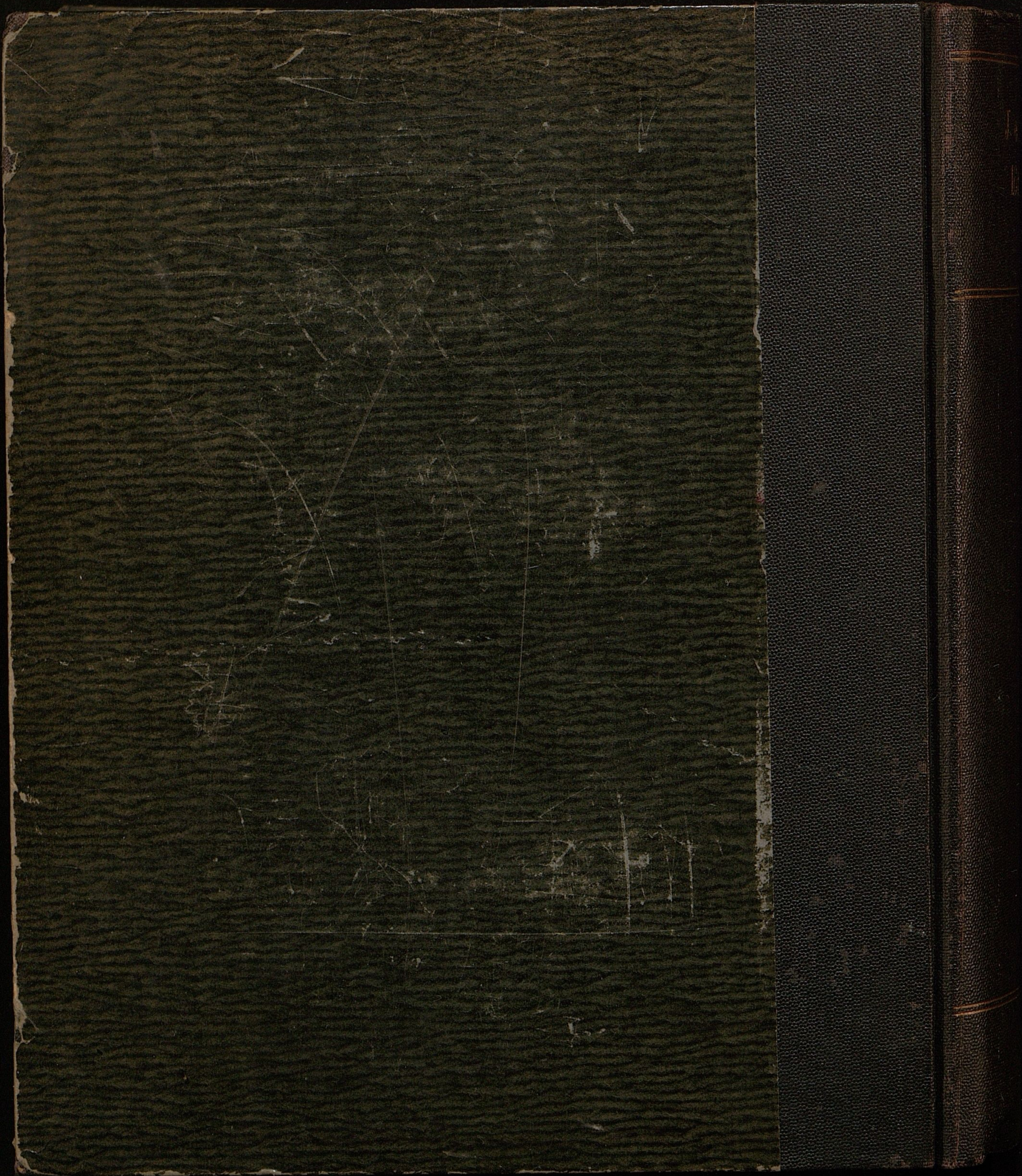
ULB Halle
005 132 606

3

VDA 7

7650
17

Volente Archieatro Maximo
**POSITIONUM
MEDICARUM
PENTAS.**

Quam
**Consensu & Autoritate Gra-
tiosissimi Medicorum Collegii,**

PRÆSIDE
**VALENTINO ANDREA MÖLLEN-
BROCCIO ERFFURTENSI ME-
DICINÆ DOCTORE,**

Publica disquisitioni subjicit
**FRIDERICUS HOFFMANNUS
HAL-SAXO PHILIATER.**

Ad diem 24. Octobr.
Horis matutinis & loco consueto.

PRÆSES
**Imprimebat CHRISTIANUS LAURENTIUS
KEMPFIIUS.
ANNO
M. DC. L.**

